

LLIBERTAT

DECENARI CATOLIC MALLORQUI

Any XII Núm 44
ARTÀ 20 de Octubre de 1928

DEU I PATRIA

PREUS
Artà, i comarca any 4 Ptas.
A fora id 6 »
Extranger id 10 »

L'eternitat al entorn dels nostres camps

A Mossen Ll Lliteras

Tota la vall d Artà jén pesadament sota el xaloc enervador; la calitja aplanà les serres les atalayas Moreia, Freda, el Bec d'En Ferrutx, el puig d'Alpara semblen les pedres arrestellades d'un claper gegantí, i al mig de l' ampla vall la vila engallardida s'enfila tot quant pot per aguaitar la mar. Cominàvem per aquesta taca magnífica de verdor que és el Clot Fiol i albiravem al lluny, també enfilada damunt el coster, Capdepera, la filla més jove neta i etxeravida de la nostra vila d'Artà. Les fulles allançatades dels ametlers penjaven musties i a desiara queien damunt les semnteres verdoses de la brúia tendra dels sembrats novells. Les figueres, esponeroses com a saues madones camperoles, extenen arreu l'exuberància de son fillam, i, com a record d'un temps passat, un pi únic proclama amb la seua soletat l'anyorança del bosc: valent pi solitari plantat dins el conradís com la fita mil·liària d'una civilització caduca. No és sols aquest pi l'únic arbre que resta per aquí com a record d'un temps pretèrit, hi creixen igualment algunes alzines disperses, perdudes entre els ametlerás i figueras; alzines velles, cares amigues dels telayots, testimonis eloqüents de quant aquest Clot no era encara l'hort fruiter que ara és, plè de pomeres carregades de fruit, de melicotoners, albarcoquers, cirerers i pereres, i per aou corr l'aigua abundosa donant vida als innumerables ma-

tissos del verd desde el tò càlid de les cols fins al verd més fosc de l'altaç, bell eucoxinat brodat de flors morades.

Passa el temps, passen els setgles i tot és transformat; fugen els boscos cap a les montanyes, i multiplica la terra mare, sos fruits per a mantenir les generacions que pujen també multiplicades; però queda sempre la senyal perdurable de la gent que aquí visqué; basta un sol pi per evocar el bosc desaparegut, una alzina vigorosa per a renèixer de sos plançons, inutilment dallats, com a monjoia de les generacions que bastiren els telayots. I fins i tot hi ha dins aquest recó de paradís un claper de gegants, seucer, redó, amb totes les pedres de sos murs conservades tal com les degueren deixar fa trenta, coranta segles, ¡quí sab quants! Avesats a contar els aconteixements pel pas efímer de la nostra vida no ens és cosa fácil considerar els segles com a segons de rellotge de l'eternitat.

Com les sentim nostres aquestes pedres que tantes soleiades han torrat, com ens atren el pas de les generacions ancestrals que marcaren amb tanta vigília son trànsit pel terror nadiu, hi venen els bergantells de setze anys amb els seus kodaks per a fixar-lo en la retina de les seves màquines; hi ve el capellá en vacances, arqueòlec estimador de lo nostre, de quin talent espera tant la nostra vila àvida de conèixer i distingir les misterioses veus de l'avior. Hi ve a cavar

pacientment, a buidar la terra i el pedragam que ha omplert el telayot i a cercar l'osset illimat, utensili domèstic que viu dins la terra més temps que el poble mateix, el trosset de ferro oxidat, punta de llança o ganivet, el test tranecat, mostra d'una indústria pairal més antiga que les més velles alsines, el gra de rosari amb pintes blaves que va a ésser collarí que adorná el bruste de la pageseta artanenca de fa quatre mil anys, tot el poble hi pren part, i arrenghera dins el seu millor estatge les vitrines per a guardar gelosament com a joies preuades aquestes rellíquies que'ns han deixat les generacions antiquíssimes que per aquí visqueren. Sembla que aquestes pedres fassin el miracle de assistir al recobriment de la nostra personalitat.

Muden els homes, canvien els cultius, passen les viles mateixes, lo que era poble és un redol de códols, unes llengües moreni altres parles neixen, mes l'eternitat segueix rodant pels nostres camps sota els nostres cels, i sentim viure en noltros un bocí d'aquella vida passada. La llecor dels nostros camps ha fecundat el nostre ésser més íntim, i a tot arreu que la vida ens empeny hi portam viva palpitant la senyal inconfusible de lo nostrat. ¡Venturós el poble que no perd la consciència de si mateix i estima per damunt de tot les coses pròpies! Assésguts damunt la síquia menjavem unes pomes anomenades «de sang de llebra» més saboroses que les reinetes més delicades, i escoltàvem el pagès que nos contava que aquella figuera que teniem davant l'havia sembrada el padrí de son pare l'any que es va casar. També els arbres tenen els seus plega-

mins; també els pagesos antics saben servir la noblesa amb que el maicà el treball honorant amb un cuny més durader que la noblesa que otorguen als potents als reis, incapassos d'ennobrir amb el segell etern que porta el que ha sabut restar sempre fidel al terror d'els avis.

Roda l'eternitat pels nostres camps, i l'hem sentida passar dins aquest breu minut de nostra vida, com sentim el pas dels nigns que miram casi inmòvils dins el cel aquest capvespre xalocós, humit i teb de l'estiu que mor. I dins tant breu instant ens ha semblat viure tota la vida d'Artá desde que l'illa de Mallorca sorgí espolsant-se la salabor de les ones blaves del mar. Considerant el passat ens retrobam a noltros mateixos i al escoltar el pas furtiu del carro del temps sentim dins noltros la petita veu silenciosa que ens dona la consciència d'èsser part d'aquest temps infinit que corr i no's mou; aprenem que l'instant de nostra vida té un ressó d'eternitat; que el passat es present i que sols mor quan s'afebleix la nostra personalitat. Quan, per ventura nostra, aixó no socceeix brilla amb fulgor de pedra preciosa sobre el teixit de nostra fràgil existència.

Jospe Sureda Blanes

La Mare de Deu cosia...

*La Mare de Deu cosia
en el portal de l'hortet;
tenia el Bon Jesuset
dins la falda qui dormia.*

Amb la cara radiosa
tremolant d'emoció,
amb veu dringant i pastosa
refilava una cançó.

I un ram de sòn penetrava
als ulls del Infant diví,
i sos membres anegava
dins la sopor del dormir

La popular melodia
flonja i blana just cotó
a la sòn obrí la via,
la nostra amiga millor.

I ara cus la bella Mare
per son Fill i Fill de Deu,
i és el drap més blanc encara
que les flòbies de neu.

No heu vist en lloc cap donzella
que s'hi puga comparar;
és aquella meravella
on Deu son podê esgotar.

Coronada de grandeses
vora seu tot pal'ideix,
i són tantes ses riqueses
que només Deu les coneix.

Som el temps de primavera
l'hort somriu de tan florit,
hortolana i jardinera,
Maria el vol ben guarnit.

Una aroma de doçura
difon el tendre infantó,
ros com la xeixa madura,
fi com un melicotó.

Tendror de brevol verdesca
roentor de claveller s,
poncelles de cara fresca,
i blancor de vio'ers.

Les roses envermellides
d'una rubor virginal
que encar les fa més garrides,
són els joyells del corral.

Infla i treu brots la figuera
i els figons com a botons
ja apunten, i amb esponera
la cepa treu els borrons.

Sota el clar parral, Maria,
seu tranquila, cus qui cus,
i resplandeix d'alegria
quan se mira el Bon Jesús.

Ella aquí se transfigura
i embadellada roman,
mes, la sobta la paúra
de les penes que vindran.

Ail ha vist l'escena horrenda
del Calvari plè d'horror,
amb la claretat tremenda
d'un llamp qui encén la foscor.

Mes, Jesús fent sa dormida
mig riu amb tan gai encís.
que, al punt, la pena ha endolçida
amb la mel del seu somrís.

Se destrena la palmera
capejant seguit, seguit;
l'aura prima i volandera
li fa jocs al nin dormit.

Els cabells d'or li esbulla
movent i desfent sos rulls
i enjogassada, hi fa bulla
volguent guaitar dins sos ulls

Prou la Verge el besaria
mes, trencar-li elsò, li dol:
—dorm i reposa, amor mia,
mirall meu, cara de sol—.

li diu baixet i, afanyosa,
el ripunt torna a seguir,
mig rient i mig plorosa...
Fl sol davalla a dormir.

Lluenta però petita
la casa és com un ag'à,
dirieu dones, que hi habia
qui l'univers fa rodar?

El qui és la sabiduria
del Pare i Deu infinit
viure en una fusteria
dins la fosca del oblid!

L'infant la sòn ha acabada
i a Maria amb gest gentil
li demana una besada
i n'hi dona més de mil.

Acluca el jorn sa darpella,
clouen son calze les flòs,
surt l'escampadissa bella
dels estels i plou repòs.

*La Mare de Deu cosia
en el portal de l'hortet;
tenia el Bon Jesuset
dins la falda qui dormia.*

FELIX

Festa de la Obra de la Sta Infancia

Ja l'annunciarem en el n.º passat, però la seua celebració ha superat de molt a lo que 'l públic n'esperava. Es estada una festa entusiasta que comensá per èsser cos de nins i ha acabat prenguent-hi part tot el poble.

Ja cridaren l'atenció els ensaigs que s'anaven fent en el Teatre Principal i divendres se repartiren unes fulles convidant al vezindari a associarse a la festa de l'Obra de la Infancia d'Artá i l'entusiasme s'extengué i coregué.

El diumenge dematí a La Parròquia s'hi celebrá una numerosíssima Comunió amb assistència dels nins i nines de totes les escoles nacionals i no oficials, amb sos mestres.

A les 10 s'hi digué un Ofici que resultá de gran so'emnidat, el chor de Sta. Ciciia cantà la Missa de Pius X, i el Rt. P. Domenech S. J. feu el sermó exposant els treballs que en terres d'incivilisats hi presten els P.P. Missioners, i descrigué moltes escenes horroroses duites a cap entre la gent d'infels en referència als infants; descrigué també que és i els fins que persegueix l'Obra de la Santa Infancia expressant el desig de que tothom ajudi an aquesta obra de civilisació i progrés.

El decapvespre, devers les tres i mitja partien tots els nins i nines, desde la Plaça del Conquistador avon s'havien reunits per organitzar-se, i portant la medalla de l'Associació, i precedits de la Banda que dirigeix D. Antoni Gili anaren en manifestació cap al Teatre Principal aont s'havía de celebrar l'Acte literari anunciat. El teatre estava ple de distingida concurrència i fou impossible donar entrada a tots els que desitjaven assistir-hi. El programa que se desenvolrà en a-

quest acte fou el sigüent:

Himne a la Santa Infancia cantat per tots els nins i nines.

Discurs pe la Srta. Aina Moragues que explicá els fins de l'Obra.

Vuestra limosna poesia per Antonia Pastor.

«*La mies es mucha*» poesia pen Pau Morey.

Jocs d'infants, per les ninetes Francisca Femenias, Magdalena Sureda, Margalida Amorós i Bárbara Bernat.

Després el P. Domenech digué la 1ª part de la seua molt interessant conferència amb projeccions lluminoses que anava explicant i el públic se feu així millor càrrec de com viuen els infeels en terres aont no ha arribat la llum de la fe i de com els missioners van seguint l'obra de propagació de l'Evangeli i amb ella de la civilització d'aquella gent.

Feta una capta durant uns minuts de descans seguí la segona part del programa:

«*Valor de la Ignocència*» poesia per Francisca Lliteras.

«*Ilusiones*», per Antoni Esteve.

«*Vendrás tú a salvar-nos?*» diàleg per Julia Alzamora i Maria Carrió.

«*La oración de la tarde*» per la Sta. Francisca Sancho.

«*El nuevo cruzado*» diàleg per Manuel Iglesias i Martí Vicens.

Cada una d'aquestes recitacions fou llargament aplaudida.

Seguidament el P. Domenech desenrotllà la segona part de la seua Conferència, explicant cada una de les plaques que projectava i al final felicita al poble d'Artà per l'entusiasme que havia demostrat a favor de l'Obra de la Santa Infancia.

L'orador fou aplaudidíssim.

El chor de nines cantá després la cobla «*Bienvenida*» formant damunt l'escenari un cuadro bellíssim simulant nines espanyoles donant la benveniguda a un estol de nins i nines procedents de la China.

Se rifá després una grossa ensaimada i una volta anunciat pel P. Domenech que, suposat l'entusiasme i el desig del públic, un altre dia se repetiria aquell acte perquè 'l puguí veure tot el poble.

Així els organitzadors de la festa com tots els qui en ella prengueren part reberen moltes enhoresbones.

La Comissió organitzadora nos encarrega que donem les gràcies públicament a tots els qui han contribuït al èxit de la festa i molt especialment als Empresaris del Teatre qui, ademés de cedir-lo per amor de Deu, presten també la seua ajuda i cooperació al bon ordre.

DE CANOSTRA

DEL TEMPS

El temps tardoral sol ésser sempre variable i així és estat el d'aquesta desena. Dimars ploqué durant el dia i al capvespre se desencadená una ventada desfeta que durá tota la nit. A la matinada torná ploure i el vent se calmà Dimecres a la nit tornà a ploure moltet, de manera que la terra ja ben assaonada.

ESTAT SANITARI

Encara que no hi haja malalties epidèmiques algunes persones están de molta gravetat.

—Una d'elles és la mestressa Maria Ferrer esposa de mestre Jaume Cabrer i germana del Director d'aquest periòdic, la qual sofrí una delicada operació i en vista del seu estat de gravetat dimars a mitjan dematí li foren administrats els Sants Sagraments. Després experimentá certa milloría la qual fins aquí s'és accentuada, encare que a poc a poc.

—Atra dona que fou també operada el divendres fou Na Porrera esposa d'En Toni Pentatí, la qual també ha passat alguns dies dolents i després reaccionà cap a millora, la qual persisteix.

CAVALLETS

Fa unes setmana que a la plasa del Conquistador hi ha instalats nns «Cavallitos» que formen la delícia dels atlots i jovent que durant les vetlades i els diumenges destinen les poques pessés que tenen a rodar estones en aquell entreteniment.

No és raro, que si entusiasmin perquè són poquíssimes les vegades que per aquí s'en veuen.

ESCOLES NOCTURNES

Conforme la legislació vigent en les escoles nacionals s'ha oberta la matrícula de l'escola nocturna per tota la segona quinzena d'aquest mes. Els qui hi hagin d'anar convé que s'inscriguin durant ella. Les classes començarán el primer dia laborable de novembre.

ASCENS

Segons notícies l'amo'n Miquel Grau, representant aquí de la «Casa Singer» de màquines de cosir, és estat anomenat Inspector de la circumscripció de Palma. Sia enhorabona.

«MALLORCA AGRICOLA»

Ha sortit el n.º 2 d'aquesta Revista que du un interessant sumari amb articles de firmes prestigioses, una ressenya de la Diada Agrícola de Manacor algunes curioses ilustracions i notícies d'interés pels pagesos.

RELLIGIOSES

PARROQUIA

Demá, com a tercer diumenge hi ha la Comunió general per les Mares Cristianes.

Matí y capvespre se seguirá el reso solemne del Santíssim Rosari.

El diumenge qui ve deu celebrarse amb tota solemnitat la festa de «Cristo Rei»

CONVENT

Demá hi ha la comunió general pels Tarcicis i el decapvespre, després de la visita de cada mes, se ferá l'acostumada rifa de premis en el claustre.

L'altre diumenge se ferá la Comunió general pels Terciaris.

LLIBRERIA

Magüent-se oberta a Palma--Maura 7--la casa central de "Llibreria Politécnica,, Escolar y Religiosa d'Artà, queda an aquesta Vila una "Sucursal,, eu el carrer de Palma nüm. 15 a càrrec de D. Sebastià Ginard (a) Vives, al qual se deuen dirigir també tots els encàrrecs d'imprenta per quedarse com encarregat de la TIPOGRAFIA CATOLICA D'ARTA.

Banco Catalán Hipotecario

PALMA DE MALLORCA

Oficinas Provisionales

VALLORI 2

Telégramas: BANKAIP
Teléfono: 251.

CAPITAL SOCIAL 25.000.000

CASA CENTRAL BARCELONA

Préstamos hipotecarios, negociación y descuentos de letras, cuentas corrientes a la vista y a plazos fijos, y en general toda clase de operaciones bancarias.

ACCIONES 6 p8

AGENCIA DE ARTA A PALMA
I VICEVERSA DE
ANTONI GILI (A) COMUNA
SERVICI DIARI EN PRONTITUT I ECONOMIA
DE PREUS
ENCARREGS A DOMICILI
Palma -- Banch de S'oli, 24
DIRECCIO: Artá--Can Comuna Centro

GRANJA BARCINO

PER TOTA CLASSE D'AVIRAM DE RAÇA
CUNIS, COLOMS, ALIMENTS ESPECIALS
PER POLLS, I Ponedores, INCUBADORS,
ANELLES. PLANS I CONSULTES.
--*) CONSELL-MALLORCA --

ALMACENES MATONS

DE
RAFAEL FELIU BLANES
CALLE DE JAIME II n.º 39 a 149
Palma de Mallorca
SASTRERIA PARA SEÑORA
Y CABALLERO
ARTICULOS Y NOVEDADES
PARA VESTIR DE TODAS CLASES

Ensaimades i panets

En lloc se troben millós que a la
PANADERIA Victoria
ES FORN NOU
DEN
Miquel Roca Castell
A sa botiga hei trobareu sempre pans
panets galletes, bescuits, rollets, i tota
clasa de pasticeria.
TAMBÉ SE SERVEIX A DOMICILI
Netedat, prontut i economia
DESPAIG:
Carrer de Palma 3 bis. ARTA

EN JAUME PICO

(A) ROTCHET

té una Agencia entre Artá, Palma i Capdepera i heiva cada dia.

Serveix amb prontutut i seguredat tota classe d'encàrregs.

Direcció a Palma: Harina 38. An es costat des Centro Farmacèutic.

Artá: Palma n.º 3.

Tienda Vicens

PRECIOS FIJOS Y MUY REDUCIDOS

EN

Tejidos y toda clase
de
Mercería comestibles
Perfumería

SE VENDEN MAQUINAS DE COSER

PFAFF E IMPERI

y toda clase de instrumentos

J. V. CALLE DE A. BLANES 38

Automòvils de lloguer

DELS GERMANS

SARD (A) TERRES

A cada arribada de tren van a l'Estació.
Tenen servici combinat amb el Ferrocarril.

Excursions a Ses Coves, Calarratjada i demés punts de Mallorca a preus convenguts.

DIRIGIRSE:

Carré d'En Pitxol n.º 8.

Id Son Servera n.º 29

} ARTÁ.

NAUMAN

MAQUINAS PARA
COSER Y BORDAR

La Fábrica más grande de Máquinas
para coser y bordar del continente.

(MARCA ALEMANA)

DEPOSITARIO EXCLUSIVO EN ARTA

CAN GANANSI